

Norges Vassdrags- og energidirektorat  
Middelthunsgate 29  
Postboks 5091, Majorstuen  
0301 OSLO

Deres ref  
Høring nr 08/2019

Saksbehandler:  
Odd Refsdal

Dato:  
05.11.2019

## Høringsinnspill til «Forslag til endringer i energilovforskriften»

NVE foreslår endringer i energilovforskriften og sendte 28.06.2019 ut høringsdokument med forslag til nærmere bestemmelser om nøytralitet, organisering og markedsføring av nettselskap. Høringen omfatter flere selskaper i konsernet. Gudbrandsdal Energi Holding (heretter GE Holding) har på vegne av konsernet følgende kommentarer:

### Nøytralitet i integrerte foretak

NVE legger vekt på at Nettselskapet skal opptre nøytralt og ikke-diskriminerende og viser blant annet til følgende områder som spesielt viktig; Flaskehals i nettet, utbygging og tilknytning til nettet, særlig tilgang til informasjon, felles driftssentral og salg av driftssentraltjenester, informasjon om sluttbrukere, nøytralitet ved kjøp av tjenester og fysisk adskillelse

Vi noterer oss også at NVE foreslår at foretak med omsetningskonsesjon og morselskap eller kontrollerende eier i integrert foretak også blir tillagt et ansvar i så måte. Det mener vi er riktig.

Vi støtter NVEs forslag til endringer i §4-4 bokstav e.

### Samarbeid om felles driftssentral

NVE legger opp til at nettselskap og foretak som driver produksjon av elektrisk energi eller fjernvarmevirksomhet kan samarbeide om felles driftssentral og øvrig driftskontrollsystem. Det stilles krav om at nettselskapet blant annet skal ha anskaffelse, utvikling og drift av driftskontrollsystemet og andre relevante informasjonssystem. Foretak som driver produksjon kan ikke utføre driftssentraltjenester for nettselskap. Det kan bare skje i ekstraordinære tilfeller.

Vi støtter NVEs forslag når det gjelder mulighetene for samarbeid samt kravene som stilles til nettselskapets driftssentral. Det vil, slik vi ser det, sikre nødvendig kontroll og sikre nettselskapets nøytralitet.

### Salg av egen kapasitet

NVE foreslår at nettselskap ikke kan selge eller leie ut egen kapasitet unntatt i noen tilfeller;

- Salg eller utleie av overskuddskapasitet i et begrenset omfang; salg av fiberkapasitet engros



- I ekstraordinære beredskapssituasjoner kan nettselskap bistå andre foretak og salg av driftssentraltjenester til kraftprodusenter og foretak som driver fjernvarmevirksomhet

Vi støtter i hovedsak NVEs vurderinger da det gir en god balanse mellom å sikre at ledig kapasitet blir godt utnyttet, og samtidig bidra til at det er god konkurranse i nettselskapenes leverandørmarked. En bør likevel ha med i vurderingen at leverandørmarkedet i distriktene er begrenset og at det derfor kan være uheldig å begrense fleksibiliteten i utnyttelse av egen og nærliggende selskapers kapasitet.

Videre ønsker vi å minne om at nettselskapene i distriktene har tatt et stort ansvar i utbygging av fiber, et ansvar kommersielle selskap og sentrale myndigheter ikke har tatt. Det er fortsatt et stort behov for utbygging og i grisgrendte strøk gjenstår fortsatt mye før landet er tilstrekkelig dekket med akseptabel bredbåndstilgang.

### **Ledelsen i nettselskap**

Etter energiloven, slik den trer i kraft 1.1.2021, kan ikke personer med ledende stilling i nettforetak ha ledende stilling i foretak som driver annen virksomhet innenfor konsernet. Dette innebærer at personer med ledende stilling i nettselskap kan ha ledende stilling i morselskapet. Forskriftsforslaget foreslår strengere regulering gjennom at personer med ledende stilling i et nettselskap heller ikke kan ha en ledende stilling i morselskap eller kontrollerende eier.

Men hvis morselskapet eller en kontrollerende eier kun forestår overordnet eierstyring og administrative fellestjenester innenfor det integrerte foretaket, kan styremedlem i morselskap eller kontrollerende eier også være styremedlem i nettselskapet. Styret i nettselskapet skal ha et flertall av medlemmer som ikke deltar i ledelsen i morselskap eller kontrollerende eier.

Med ledende stilling menes styreleder, styremedlem, daglig leder og andre ansatte med reell beslutningsmyndighet.

Vi støtter ikke NVEs vurderinger og begrunnes som følger:

#### Lovendring 01.01.2021 har gode nok krav til nøytralitet

Vi mener at krav til nøytralitet er ivaretatt gjennom funksjonelt- og selskapsmessig skille slik det følger av endringene i energiloven som trer i kraft 1.1.2021:

Nett skal være selskapsmessig adskilt fra all annen virksomhet i konsernet. Ingen personer i ledelsen fra annen virksomhet (energirelatert eller ikke) kan delta i ledelsen av nettselskapet. Kravet i loven er at morselskapet kan drive overordnet styring av nettforetakets økonomiske rammer. Videre har overordnet myndighet mulighet til å få god oversikt over nettforetaket gjennom rapporteringer (eRapp mm), tilsyn samt generelle krav til alle selskaper.

NVE går her lengre i krav til nøytralitet enn EU og norske myndigheter gjør i sitt lovarbeid. Vi mener at det ikke er grunn for strengere regulering enn det som kommer ved endringen i energiloven som trer i kraft 01.01.2021.

#### Endringsforslaget kan gi dårlige incitament for effektiv og framtidsrettet drift

Det vil etter vårt syn være feil å frata eier muligheten til aktiv eierskapsutøvelse via styret i nettselskapet og dermed til å være pådriver for

Effektiv drift og kostnadsstyring

- Avkastning på investert kapital



- Lavest mulig nettleie
- Strukturutvikling

Dette er med andre ord viktig både for morselskapet og datter, for datter særlig i forhold til tilgangen på god finansiering. For at kraftsystemet skal kunne være konkurransedyktig er det viktig å kunne drive kostnadseffektivt. I en tid med store endringer i kraftsystemet med betydelige utfordringer når det gjelder å bygge og drifte dette, er det viktig at eier har kompetanse og reelle muligheter til å drive god eierstyring.

Forslaget synes å være vanskelig å forene med aksjelovens bestemmelser (Se nedenfor) og prinsipper for god eierstyring. Det er problematisk at administrativ ledelse i konsern ikke kan sitte i styret for nettselskapet og er svært inngripende i forhold til å kunne drive god eierstyring og selskapsledelse.

#### Hjemmelsgrunnlag

Den 17. mars 2016 vedtok Stortinget endringer i energiloven og innførte nye krav om selskapsmessig- og funksjonelt skille i energiloven §§ 4-6 og 4-7. Kravet om selskapsmessig skille gjelder for alle. Det er forventet at kravet til det funksjonelle skille vil gjelde for alle nettselskaper med mer enn 10.000 kunder i tråd med regjeringserklæringens tilnærming til dette. Kravene gjelder med virkning fra 1. januar 2021.

Det har vært vår oppfatning at kravet til det funksjonelle skillet er unødvendig, fordyrende og byråkratiserende. Når kravet likevel innføres er det viktig at regelverket som fremmes er i tråd med norsk lov. Det er vår oppfatning at så ikke er tilfelle med deler av det forslaget NVE fremmer i forskriftsutkastet.

Reglene om konsernstyring etter aksjeloven og forarbeidene til endringene i energiloven ser ikke ut til å være i varetatt. Ordlyden i den foreslåtte § 4-13 (1) i energilovforskriften er i strid med energiloven § 4-7 både etter gjeldende og ny ordlyd, samt forutsetninger gitt i forarbeidene til energiloven § 4-7. Det er vår oppfatning at NVE ikke har det nødvendige hjemmelsgrunnlag til i forskrift å gi strengere krav til funksjonelt skille enn det som følger av energiloven gjennom å innskrenke mulighetene for at samme person har ledende stilling både i nettselskap og i morselskap eller kontrollerende eier.

Etter Thommesens og Kvaales vurdering (utredninger for Energi Norge og Distriktsenergi) vil forskriftsforslaget – dersom det vedtas – være ugyldig som følge av at det er i strid med formell lov; både energiloven (forslaget går lenger enn det lovgiver har forutsatt) og Aksjeloven.

i) For det første vil forskriftsforslaget § 4-13 være i strid med aksjeselskapslovgivningen. Dette fordi bestemmelsen begrenser den friheten og retten aksjonærene har etter aksjelovgivningen til å velge hvem som skal sitte i selskapets styre. Denne begrensningen vil være et inngrep som ikke kan fastsettes i forskrifts form, men som må vedtas i lovs form.

(ii) For det andre vil forskriftsforslaget § 4-13 være i strid med energiloven § 4-7. Dette fordi bestemmelsen går på tvers av de føringer og begrensninger som lovgiver la til grunn ved vedtagelsen av det funksjonelle skillet i 2006 og ved lovendringen i 2016.

#### Vurdering av alternativer til NVEs forslag

Energi Norge har engasjert EY for å gjøre en vurdering av alternativer for å oppnå det tilsvarende kontroll av nettvirksomhetens nøytralitet.

Kort oppsummert har EV oppsummert sine betraktninger og konkludert som følger:

- Om fjerning av muligheten til å ha ledende stilling i både morselskap og datterselskap



- «Etter vår oppfatning er NVEs forslag om å fjerne adgangen til å ha ledende stilling i både morselskap og nettselskap, et lite egnet virkemiddel. Dersom forslaget blir vedtatt, vil dette med stor grad av sannsynlighet påføre kraftkonsernene merkostnader i form av lønn og styregodtgjørelse, dersom det legges til grunn at selskapene ikke skal lempe på krav til styrets og ledelsens kompetanse. Slike tilleggs kostnader vil nødvendigvis bli videreført til selskapenes kunder. Det er imidlertid vanskelig å se at lovgiver oppnår effekt i form av styrket vern mot diskriminerende opptreden og kryssubsidiering mellom foretakene.»
- **Økt oppnåelse av lovgivers målsetninger med alternative tiltak**
  - «Dersom NVEs forslag til nye forskriftsbestemmelser gjennomføres, vil Norge vil få det strengeste regelverket i Europa hva gjelder det funksjonelle skillet. Det knytter seg klare betenkeligheter til dette, også fra et lovgiverståsted. Hertil kommer at NVEs forslag om innskjerping og reguleringer på styrenivå for morselskaper og nettselskap på nevnte punkter fremstår forfeilet med hensyn til å oppnå lovgivers formål med det funksjonelle skillet.
  - Vi mener at et rapporteringssystem på lang vei vil kunne ivareta lovgivers formål, og være et bedre egnet virkemiddel for å sikre nøytralitet og motvirke diskriminering og kryssubsidiering.»

## **Markedsføring og kommunikasjon**

NVE foreslår en ny bestemmelse om markedsføring av nettselskap, hvor kravet er at nettselskapet skal skille seg klart fra enhver kraftleverandør og fra foretak i det integrerte selskapet. Bestemmelsen rettes mot både nettselskap, enhver kraftleverandør og foretak i det integrerte foretaket.

Vi støtter NVEs vurderinger da det vil bidra til klarhet mellom monopoltjenester og tjenester som kundene kan velge selv.

Vi har erfaring med at særlig privatkunder har utfordringer med å skille mellom rollene i kraftmarkedet. Det medfører at kunder ofte henvender seg til feil selskap og har feil forventninger til hvem som har ansvar for hva. I NVE sin vurdering av kostnader for nettselskapet for å endre forretningskjennetegn og varemerke legger en seg på en minimumsløsning. Vi mener det er meget viktig for nettselskapene å legge betydelige ressurser i profilendring for at en skal lykkes med å øke bevisstheten blant nettkundene i forhold til roller. Vi mener derfor at NVEs anslag på kostnader for å endre forretningskjennetegn og varemerke er for lavt dersom en mener alvor med å oppnå ønsket effekt.

### **Krav om selskapsmessig og funksjonelt skille, samt krav til markedsføring av nettselskap, gjelder kun for nettselskap med inntektsramme.**

Vi har ingen kommentarer til dette forslaget.

### **Innføre hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på noen av de nye bestemmelsene.**

NVE sitt syn:


NVE mener konsernmodellen vil kunne gi insentiver for kryssubsidiering og for å handle i strid med nøytralitetskravet. Brudd på disse kravene kan medføre økonomisk vinning for de integrerte foretakene, noe som innebærer at pålegg og tvangsmulkt ikke vil være tilstrekkelige sanksjonsmidler. NVE mener derfor det er behov for å kunne ilegge overtredelsesgebyr. De anbefaler at gebyret må være høyere enn den økonomiske vinningen for at det skal ha tilstrekkelig effekt. Kraftleverandører som ikke er del av integrert virksomhet, men som likevel tar i bruk lik merkevare som et nettselskap for å skape forvirring og utnytte nettselskapets merkevare vil også kunne ilegges overtredelsesgebyr.



Vi er uenig i at NVE ikke har tilstrekkelige sanksjonsmidler med det som allerede er tilgjengelig. Av hensyn til tilliten mellom regulator og nettselskapene mener vi NVE generelt bør være varsomme med bruken av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. På bakgrunn av dette er vi skeptiske til å innføre en hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr.

Bransjen har nettopp vært gjennom en meget krevende situasjon i forbindelse med innføringen av Elhub. Vi synes ikke NVEs forhåndsvarsler og ilegging av tvangsmulkt i den forbindelse har vært heldig for tilliten til NVE som myndighetsorgan.

Med vennlig hilsen  
Gudbrandsdal Energi Holding AS



Per Oluf Solbraa  
Adm. direktør

